

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN VIESTIT HALLITUSOHJELMA- NEUVOTTELUIHIN

Kevät 2023

AMKE

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry:n viestit ammatillisen koulutuksen kehittämistarpeista hallitusohjelmaneuvoitteluihin sekä seuraavalle hallituskaudelle 2023-2027

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuu paljon kehittämisodotuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi järjestäjä rakenteeseen, rahoitukseen, koulutuksen vaikuttavuuteen, opintojen toteutukseen, jatko-opintovalmiuksiin tai tutkintojen rakentumiseen esitetyt muutostarpeet.

Ammatillista koulutusta tulee kehittää yhteiskunnan ja työelämän tarpeista. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät sitoutuvat kehittämistavoitteisiin, kun se on perusteltua, pitkäjänteistä sekä ammatillisen koulutuksen kokonaisuus huomioon ottavaa.

Ammatillista tulee kehittää tieto- ja tutkimusperusteisesti. Koulutuksen vaikuttavuuden arvioinnin pohjaksi ei riitä pelkät tilastot, vaan taustana tulee olla tieto vaikuttavuuteen liittyvistä syistä ja seurauksista.

Huolehditaan nuorten ja aikuisten perusvalmiuksista sekä opiskelukuntoisuudesta

A) Selvitetään syyt, miksi perusopetuksen oppimistulokset heikkenevät.

Kohdennetaan selvitysten perusteella toimia perusopetukseen (esim. pedagogiset ja toiminnalliset) ja varhaiskasvatukseen. Laajoja osaamisen puutteita on vaikea korjata ammatillisen koulutuksen aikana.

B) Tarjotaan vailla perusasteen koulutuksen jälkeistä tutkintoa oleville aikuisille perustaitoja sekä työelämä- ja opiskeluvalmiuksia lisääviä opintoja työllistymisedellytysten parantamiseksi.

C) Varmistetaan opiskelijahuolto- palveluiden saatavuus ammatillisen koulutuksen opiskelijoille lähipalveluina. Varmistetaan matalan kynnyksen sosiaali- ja mielenterveyspalveluiden saatavuus nuorille. Palvelut tulee suunnata tarvittaessa myös nuoren perheelle.

Ammatillisen koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta voidaan lisätä monin keinoin

A) Osaamisperusteisessa ammatillisessa koulutuksessa opiskeluaika määräytyy yksilöllisen opiskelutarpeen ja -vauhdin mukaan. Tämä periaate tulee säilyttää. Ei säädetä tutkinnoille ajallisia pituuksia.

B) Amatillisella koulutuksella on keskeinen rooli työvoima- ja kotoutumiskoulutusten toteuttajina. Hyödynnetään ammatillisen koulutuksen monipuolista tarjontaa laajasti työvoimapulan ratkaisuisa TE2024-uudistuksen toimeenpanossa.

C) Lisätään vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoja sekä erityisen tuen resursseja ja osaamista vastaamaan määrän voimakasta kasvua sekä vaativan erityisen tuen opiskelijapaikkoja.

D) Mahdollistetaan oppivelvollisille opintojen ja tutkinnon suorittaminen joustavasti työpajoilla tilanteissa, joissa opiskelijalla on vaikeuksia suorittaa opintojaan oppilaitoksessa tai työpaikalla.

E) Selkeytetään ammatillisen koulutuksen tuloksellisuus- ja vaikuttavuuskriteerejä. Kriteerien rajoissa koulutuksen järjestäjät saavat vapaasti toteuttaa koulutusta. OKM voi kuitenkin velvoittaa koulutuksenjärjestäjiä nk. huoltovarmuuskoulutukseen.

F) Kevennetään tutkintojen järjestämislupaprosessia vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeita.

G) Vahvistetaan yksilön osaamisen kehittämisen tarveperusteisuutta jatkuvassa oppimisessa. Tämä mahdollistaa myös maksullisten koulutuspalveluiden tarjoamisen.

H) Tarjotaan työssä oleville ja aiemmin ammatillisen tutkinnon suorittaneille ensisijaisesti tutkinnon osaa tai osia, ellei erityistä perustetta koko tutkinnon suorittamiseen ole.

Kehitetään ammatillisen koulutuksen rahoitusta kokonaisuus huomioiden

A) Rahoitustaso tulee pitää vähintään vuoden 2023 tasolla huomioiden yleinen kustannustason nousu.

B) Varmistetaan jatkuvan oppimisen resurssit työvoimapulaan ja työn murrokseen vastaamiseksi.

C) Säilytetään ammatillisen koulutuksen rahoitus yleiskatteellisenä kokonaisuutena, jolloin ammatillisen koulutuksen järjestäjä voi toteuttaa joustavasti toimintaansa työelämä- ja opiskelija-asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Yhdistetään hankkeiden rahoitushakuja jakamalla mahdollisimman suuri osa yleiskatteellisenä.

D) Selkeytetään ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia ja parannetaan tutkinnon osien rahoitusosuutta kannustamaan niiden järjestämistä. Vähennetään merkittävästi nykyisessä rahoitusmallissa olevaa yli 40 erilaista painokerrointa.

Toteutetaan ammatillisen koulutuksen rakenteellista kehittämistä huomioiden alueiden sekä työ- ja elinkeinoelämän tarpeet

A) Kehitetään ammatillista koulutusta omana koulutusmuotonaan perustuen monituottajamalliin (järjestäjäneutraaliteetti), jossa tulee olla myös jatkossa sekä julkisia että yksityisiä koulutuksenjärjestäjiä.

B) Kehitetään ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön ja korkea-asteen yhteistyötä kaikkia osapuolia hyödyttävänä.

C) Vahvistetaan työelämässä oppimista kehittämällä opettajien työelämäosaamista, työpaikkaohjausta sekä oppisopimuskoulutuksen joustavia toteuttamismalleja.

Ammatillinen koulutus tukee työhön johtavaa maahanmuuttoa

A) OKM:n tulee myöntää lupa vieraskieliseen tutkintokoulutukseen, kun koulutuksen järjestäjä ja alueen työ- ja elinkeinoelämä ovat osoittaneet siihen tarpeen.

B) Sallitaan koulutusviennissä EU-/ETA-alueen sisäiset tilauskoulutukset sekä opiskelijoilta perittävät maksut. Lisäksi myönnetään kolmansien maiden ammatillisen koulutuksen opiskelijoille oleskelulupa koko opiskelun ajaksi.

C) Laajennetaan korkeakoulutettuihin keskittynyt kansainvälisten osaajien vetovoimatyö ammattiosaajiin.

D) Ammatillisen koulutuksen järjestäjien osaamista tulee hyödyntää kotoutumiskoulutuksessa ja TE2024-uudistuksessa. Selvitetään kotoutumiskoulutuksen siirtämistä OKM:n hallinnon alalle.

Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen suorittaneiden väyliä korkea-asteen opintoihin

A) Säilytetään jatko-opintokelpoisuus kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa.

B) Lisätään mahdollisuuksia suorittaa kaksoistutkinto parantamalla koulutuksenjärjestäjien taloudellisia edellytyksiä niiden tarjoamiseen. Säädetään, että ammatillinen perustutkinto korvaa yhden ylioppilastutkinnon pakollisen kokeen.

C) Lisätään valinnaisia mahdollisuuksia suorittaa jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja sekä väyläopintoja ammatillisesta ammattikorkeakouluun.

D) Vahvistetaan väylää ammatillisesta koulutuksesta yliopistoon. Kehitetään korkeakoulujen valintakokeita paremmin ammattiosaamisen tunnistaviksi.

Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen TKI-tehtävää ja vihreää siirtymää

A) Sisällytetään kestävä kehitys ja vihreä siirtymä kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin ja opetussisältöihin.

B) Kehitetään TKI-toimintaa koskevaa lainsäädäntöä sekä rahoitusinstrumentteja tukemaan nykyistä paremmin ammatillisen koulutuksen, työ- ja elinkeinoelämän ja korkeakoulujen yhteistyötä. Tuetaan esimerkiksi vihreän siirtymän ratkaisujen kehittämistä.

C) Muutetaan lainsäädäntöä niin, että rakennerahastojen arvonnäkövero kompensoidaan ammatillisen koulutuksen järjestäjille omarahoitusosuuden osalta samalla tavalla kuin ammattikorkeakouluille.

www.amke.fi

AMKE
AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKElla on 86 jäsentä, joista 56 % on yksityisiä ja 44 % kuntia tai kuntayhtymiä. AMKEN jäsenet edustavat noin 98 % opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella opiskelevista nuorista ja aikuisista.